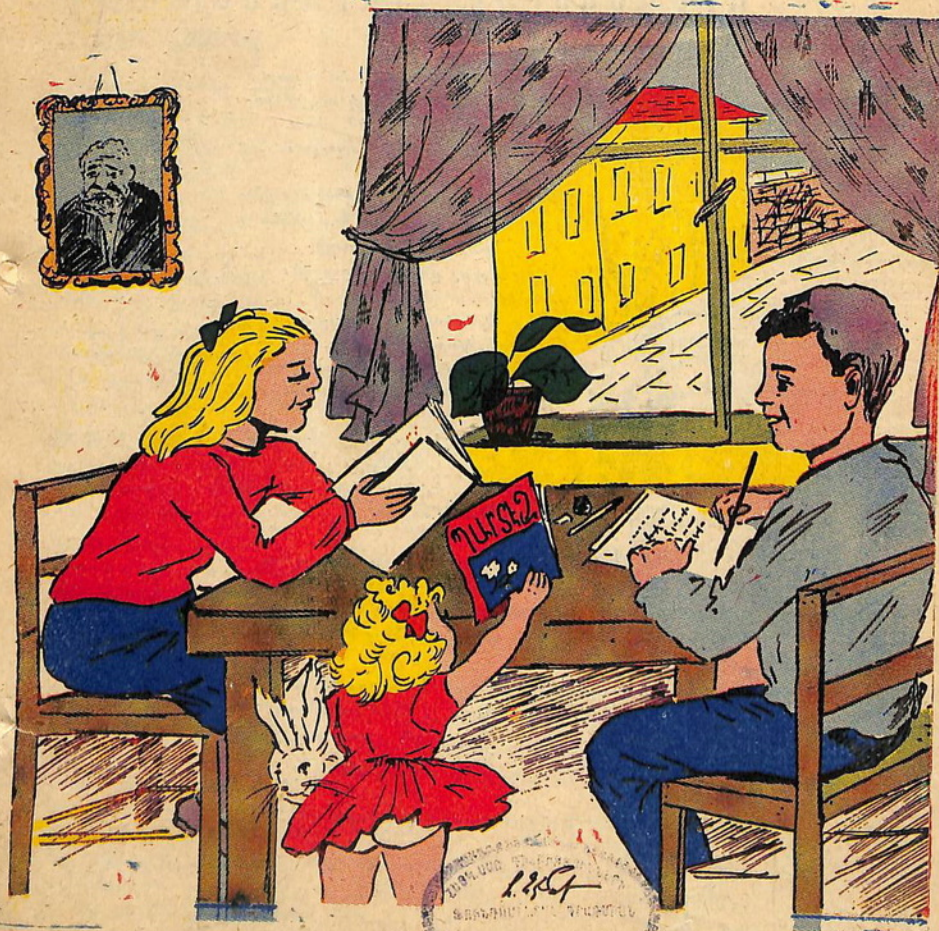

BARDEZ MURSTQ

SENE
14
SURH

EYLÜL
EKİM

1960
462-163

ԱՄՍՏԵՄԲ
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

Գ Ի Ն
100
ՆՈՒՇ

ԱՐՁԱԿՈՒՐԴԸ ՎԵՐՋԱՑԱԻ

Դպրոց կ'երթամ ես այսօր
Գիրք ու տետրակ ունիմ նոր:
Ալ քեզի հետ, իմ կատու
Ատեն չուենիմ խաղալու:

Գնա դաիւր քեզ ընկեր
Կատու մ'ուրիշ խաղընկեր
Կամ քոթոթը դրացի
Ըլլայ ընկեր թող քեզի:

Արձակուրդը վերջացաւ
Աշխատանքը սկսաւ
Ունիմ ես շատ, շատ դասեր
Ալ ի՞նչ ընեմ քու խաղեր:

Պէտք է լաւ դորձ կատարեմ
Ըլլամ մեծ մարդ լրջադէմ
Ատոր համար պէտք է շատ
Բաներ սորվիմ ես առատ:

Լաւ էինք շատ այս ամառ
Պարտեզին մէջ, անհամար
Կը սարքէինք հետդ ի աղ
Անհոգ ու ծոյլ միշտ ուրախ:

Բայց գիտես որ, իմ կատուս,
Պէտք չէ մնամ ես անուս
Մի՛ ախրիր շատ, այլ՝ յուսա
Նորէ՛ն ամառը կուգայ:

Ասրիմի Տասրեան

Խմբագրական Քարտուղար
ՍԵՂԱ ԹԵՆԵԱՆ
ՏԵՐ՝ ԲԱԳԱՐԱՏ ԹԵՆԵԱՆ
Խմբագիրներ ԱՍՐԻՆԷ ՏԱՏՐԵԱՆ
ԱՐՄԵՆՈՒՂԻ ԷՕՁԷՐ

«BARDEZ»
ÇOCUK DERGISİ
Sahibi P. TEVAN
Yazı işlerini fiilen idare eden
SETA TEVAN

Ամեն ամսում պես, դպրոցական վերամուտի առիթով, «Պարտեզ» կը վերսկսի լոյս տեսնել ամեն ամիս:

ՄԵՐ ԱՇՈՒՆԸ

Ս Ե Պ Տ Ե Մ Բ Ե Ր

Հ Ո Վ Տ Ե Մ Բ Ե Ր

Գրեց՝ Ա. Տ

Գրեց՝ ԵՐԱՅԱՆԻԿ ԱՌԱՔԱՆԵԱՆ

Գրեց՝ ԱՍՐԻՆԷ ՏԱՏՐԵԱՆ

Աշուհն արդէն է եկեր
խնձոր, նարինջ, սերկեւիլ
աշուհը մեղ է բերեր
կրնանք զով, զով պտտելի:
Տերեւները դեղնորակ
իբարու մօտ կը շարունակ
ոսկի դեղեր ծառին տակ
յետոյ ծովը կը նետուին:
Ենդուկ հով մը կը փչէ
մանուկ մը պէս անառակ
մեր աչքերուն կը նետէ
փոշին առատ համարձակ:

Բայց կը սիրենք մեր աշուհն
ալ դասերը կ'սկսին
դպրոցէն վերջ մինչեւ տուն
մեր օրերը լաւ կ'անցնին:
Անձեւ բարակ կը մաղուի
ամրան փոշին տուններուն
կը մաքրուի, կը պակսի
գեղեցիկ է մեր աշուհն:

Կը լճուին ալ դաշտ, անտառ
ոպսանիով նոր գարնան
քաղաքը ժիր, խանդավառ
կը դարձաբուր միշտ աշնան:
Դպրոցէ ներս կը մաննք
ուրախ դուրսի, դարձաբուր
դիրքը մեծցած կը տեսնենք
ու ամէն բան չափ փոխուած:

Կը խօսակցենք կարտով
աշակերտ կամ ուսուցիչ
ու կը պատմենք մենք սիրով
մեր օրերը յանկուցիչ:

Ու կը շնչենք հեռուէն
օդը աշնան հայրենի

Աչքերու մէջ արեւ ու շող
Դէմքին վրայ վառ ծիծաղ
Աշուհն եկաւ ուրախ շէնշող
Այնպէս պայծառ, այնպէս խա-
ղաղ:

Իմ հայրենի այգիներուն
Միրգերն ամէն լուռ խայտաղ
Աշուհն ըսեալ ըլլաւ թռչուն
Խաղողն առած իր կտուցին:

Մանրութեան տակ տնի ծառերը
Մերունի մը պէս կ'գած
Կախուեր խոնարհ դէպի հողը
Բոց ու հուրով են բռնկած:

Սեպտեմբերեան իմ ճոխ աշուն
Դուն լիութեան լոյս հնձան
Դու ոսկեղած այգիներուն
Մէջ կ'աշխատինք մենք ժրա-
շան:

Կարկաչին պէս առուակներու
Մեր ծիղաղը զել կը հնչէ
Եւ զանգերը դպրոցներու
Անուշ, անուշ կը զօղանջէ:

մեր սարերէն, այգիէն
կ'առնենք համը գինիի:

Աշուհը բայց աւելի
կուտայ մեզի կարեւոր
աշխատանքը սիրելի
ու կը փաբինք մենք անոր:

Հօկտեմբերին զով է առտուն
այնքան տաքուկ է բայց մեր
տուն.
Դուրս կը նային պատուհանէն
անձրեւ կուգայ մեղմ, շաղալէն:

Կսկսիմ շուտ իմ դասերուն
ունիմ մէջն ուրախութիւն.
պիտի գայ շուտ օր տոնական
մեր օրն է ան դպրոցական:

Կունենանք միշտ հասուն միջ-
գիր
Հօկտեմբերեան թարմ պտուղներ
արեւը մեղ չայրեր ալ շատ
կը քաշենք ժիր, աշխոյժ դը-
ւարթ:

Աչքերը մեր յառած հեռուն
անտառներուն, մեր սարերուն
կ'ողջունենք մեր աշխատանքով
Հօկտեմբերը գուրգուրանքով:

Մերն է խրոխտ մեծ ապագան
մերն է այսօր յոյսը վաղուան
լոյսը պայծառ մեր ներկային
կը բաշխենք զայն մենք բոլոր
րին:

«ՊԱՐՏԷՉ»

Յաջողութիւն և ուր միտք կը
մախթէ իր փոքրիկ ընթերցող-
ներուն, դպրոցական այս նոր
տարեւը նախին համար:

ՔԷՖ ԸՆՈՂԻՆ ՔԷՖ ԶԻ ՊԱԿՍԻՐ

(Հ Է Ք Ե Ա Թ)

Քաղուած՝ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԹՈՒՄԱՆԵԱՆԵՑ

Կար ու չկար, հին ատեն թագաւոր մը կար: Ան սովորութիւն ունէր հագուստները փոխելով պտտել փողոցներու մէջ, հասկնալու համար թէ ժողովուրդը ինչ կ'ընէ եւ ինչպէս կ'ապրի:

Օր մը, աղբատ տնակի մը առջեւ կանգ առաւ. որովհետեւ, նուագի սքանչելի ծայն մը լսած էր: Ներս մտաւ եւ տեսաւ մերկ, բոլորովին առանց կարասիի, սննեակ մը: Գետինը կապերտի մը վրայ, կը ճաշէին ու կը զուարճանային երգ ու նուագով, այդ տունին անդամները:

Թագաւորը որ տէրվիշի հագուստներ հագած էր, ըստ անոնց.

— Խաղաղութի՛ն ձեզ, ուրախ եւ երջանիկ մարդիկ:

— Բարով եկար տէրվիշ, համեցէք միասին ուտենք, ըստ տանտէջը անոր:

Տէրվիշը ընդունեց հրաւէրը եւ անոնց հետ նստեցաւ ու զուարճացաւ:

Կէս գիշերէն ետքը, երբ տանէրը երաժիշտները ճամբեց անոնց օրավարները տալով, Թագաւորը զարմանով հարցուց անոր.

— Ամօթ չըլլայ հարցնելը բայց, որքա՛ն շատ դրամ կը շահիս որ կրնաս ամէն գիշեր երաժիշտներ վարձել ու զուարճանալ:

— Է՛հ, պատասխանեց տանտէջը, որուն անունը Հասան էր, զուարճանալը անպայման շատ դրամով չըլլար տէրվիշ եղբայր: Ամէնէն թիշ շահող մարդն անգամ կրնայ ուրախ ըլլալ եւ իր օրը երջանիկ անցնել: Ես կօշկենը կը կարեկոտմ եւ օրը հագիւ քանի մը դրուշ կը շահիմ: Անոր մէկ մասը ապրուստիս, մէկ մասն ալ այս երաժիշտներուն կը յատկացնեմ որ լաւ ապրիմ:

— Ուրախութիւնդ անպակաս ըլլայ Հասան ախպար: Բայց, եթէ ապրուստի այդ աղբիւրը յաւկարծ պակսի ի՞նչ կ'ընես:

— Ինչո՞ւ պակսի տէրվիշ եղբայր:

— Կ'ըլլայ ես... օրինակ Թագաւորը յանկարծ հրաման մը կը հանէ որ ոչ որ կօշկաւորութիւն պիտի ընէ:

— Առանկ բան ինչո՞ւ ընէ Թագաւորը. բայց, եթէ ընէ, ես ալ բան մը կը մտածեմ այն ատեն: Աշխարհի վրայ գործ չի պակսիր,

իսկ ուրախութիւն ընողին ուրախութիւն բնաւ չի պակսիր:

Յաջորդ առաւօտ, Թագաւորը կը հրամայէ որ ոչ որ պիտի կրնայ կօշկաւորութիւն ընել: Կուգան ու իր խառնութիւն դուրս կը հանեն խեղճ Հասանն ալ:

Թագաւորը միւս գիշեր կ'երթայ Հասանի տունը: Զարմացած կանգ կ'առնէ անոր տան առջեւ, լսելով նոյն ուրախ կանչերն ու նուագի անուշ ծայնը:

Հասան տեսնելով նախորդ օրուան տէրվիշը անոր դէմ կը վազէ ու կ'ըսէ.

— Ըսածդ ելաւ տէրվիշ եղբայր, Թագաւորը արգիւնց կօշկաւորութիւնը:

— Իրա՛ւ, ըստ կեղծ տէրվիշը, հպապ ո՛ւրկէ գտար դրամը եւ նորէն կը զուարճանաս:

— Տէրվիշ եղբայր, կուէ՛ կուժ մը գտայ ու անով ջուր կը ծախեմ:

— Հապա եթէ Թագաւորը ջուր ծախելն ալ արգիւնց ըստ կեղծ տէրվիշը՝ զարմացած Հասանի լայնարտու թեան:

— Ջուր ծախելով Թագաւորին ի՞նչ վնաս կուտամ տէրվիշ եղբայր, չեմ կարծեր որ արգիւնց: Բայց եթէ արգիւնց, է՛հ, այն ատեն կը մտածեմ: Ինծի գործ չի պակսիր: Ոչ ալ ուրախութիւն՝ երբ մարդ ուզէ ուրախութիւն ընել:

Յաջորդ օրն իսկ, Թագաւորը հրամայեց եւ մուկետիկներու միջոցով ըսել տուաւ որ ջուրը Աստուծոյ է, ոչ որ կրնայ ջուր ծախել: Եկան ու կուժը առին Հասանին ձեռքէն ու ջարդ ու փշուր կտորեցին:

Միւս օրը Թագաւորը կրկին տէրվիշի հագուստ հագած գնաց Հասանին տունը: Ի՛նչ իմանայ... նորէն անոր տունը երաժիշտները հաւարուած կը նուագէին եւ կը զուարճանային:

Հասան, տէրվիշը տեսնելով.

— Օ՛, տէրվիշ եղբայր, եկուր, եկուր բոսովորական տեղդ նստէ՛ ու զուարճանալ:

— Հասան ախպար, ըստ Թագաւորը, այսօր լսեցի որ Թագաւորը արգիւնց է ջուր ծախել, ըսէ՛ ըսենք ուրկէ՞ գտար դրամը որ կը շարունակես ուրախութիւն ընել:

— Երանի թէ մարդու մը հոգը դրամը

միայն ըլլալ տէրվիշ եղբայր. գացի, մէկու մը թով մշակ եղայ: Մարդու մը սիրտը երբ լաւ ըլլայ, ամէն բան դիւրին է:

Կեղծ տէրվիշը, այսինքն թագաւորը, նորէն զարմացաւ:

— Բանի որ դուն այդ ուրախ սիրտը ունիս եւ այնքան աշխատասէր ես որ ամէն արգելքի դէմ կ'ելլես ու ճար մը կը խորհնի ապրուստդ շահելու ու գուարճութիւն ընելու, ինչո՞ւ թագաւորը քեզ պալատական լինէ:

— Ա՛խ, տէրվիշ, բոլ ըսածներդ կը կատարուին, բայց այդ մէկը անկարելի է... ինծի պէս աղբատ մարդ մը կրնա՞յ պալատական ըլլալ:

— Աշխարհի վրայ անկարելի բան չկայ Հասան:

Ծագորդ օր կանուխ, տէրութեան պաշտօնեաները Հասանին տունը եկան եւ անոր ըսին որ թագաւորը զինքը կը կանչէ: Տարին պալատ եւ անոր ըսին որ թագաւորը զինք պալատական ըրած է: Պալատական հագուստ հագուեցուցին, մէջքին սուր մը կապեցին եւ մօտքի դրան առջեւ կեցուցին: Ամբողջ օրը հոն կեցաւ. երբ իրիկուն եղաւ, ճամբու դրին. «Տուն գնա, պողը նորէն եկուր» ըսելով:

Գիշերը, դարձեալ տէրվիշ տարագով Հասանին տունը գնաց թագաւորը: Զարմանքով լսեց որ նորէն երաժիշտները կ'երգէին ու կը նուագէին: Ներս մտաւ:

— Օ՞հ... բարի եկար տէրվիշ եղբայր, ըսաւ Հասան, զինք ուրախ տեսնելով. եկուր, եկուր խօսքդ նորէն կատարուեցաւ. թագաւորը ինծի պալատին մէջ պաշտօն տուաւ:

— Իրա՞ւ, ապրիս, կ'երեւի դրամ տուաւ հա՞:

— Ոչ... ոչ իսկ դրուշ մը տուաւ:

— Հապա ո՞ւր տեղէն դրամ գտար որ նորէն այսքան գուաճութիւն սարքեր ես:

— Նստէ որ ըսեմ, պատահաւնեց Հասան: Մէջքիս սուրը հանեցի, ինքներեմս ըսի որ ես մարդ պիտի չպահանսեմ որ այս սուրը կրեմ, ուրեմն, սուրին մէջի շեղքը հանեցի ու ծախեցի, տեղն ալ փայտէ շեղք մը դրի: Ահա այդ դրամով ուրախութիւն սարքեցի: Գէ՞շ

ըրի. աւելի լաւ է ուրախութիւն ընել բան թէ մարդ սպաննել:

— Հա՞, հա՞, հա՞ ծիծաղեցաւ տէրվիշը, լաւ ըրեր ես Հասան. բայց հապա եթէ թագաւորը քեզի հրամայէ որ կտրես այսինչ մարդու մը գլուխը, ի՞նչ կ'ընես:

— Բերանդ խնր բաց, ա՛յ չարագուշակ տէրվիշ:

Հասանի սիրտը կասկած մտաւ եւ այդ գիշեր չընացաւ: Իրաւ ալ, յաջորդ օր, թագաւորը կանչեց Հասանը եւ ամբողջ արքունիքին առջեւ հրամայեց անոր.

— Հանէ սուրդ եւ կտրէ սա մարդուն գլուխը:

— Ապա՞ր կենաս մեծ թագաւոր, պատասխանեց Հասան սարսափած. մարդու դուխ չեմ կտրած, չեմ կրնար կտրել: Աւելի փորձառուները կան պալատին մէջ անոնք կտրեն:

— Ես կը հրամայեմ քեզի, եթէ վայրկեան մըն ալ ուշանաս, բոլ գլուխդ կը կտրեն:

Այս խօսքին վրայ խեղճ Հասան մօտեցաւ յանցաւոր նկատուած մարդուն, ձեռքերը տարածեց երկինք եւ աղաղակեց.

— Տէր Աստուած, արդարն ու մեղաւորը դուն գիտես. եթէ այս մարդը մեղաւոր է դուն ինծի ուժ տուր, որ մէկ զարկով թոցսեմ գլուխը, իսկ եթէ արդար է թող փայտ գառնայ իմ սուրը:

Այսպէս ըսելով դուրս բաշեց սուրը: Անշուշտ փայտէ էր ան: Այս հրաշքին վրայ, պալատականները ապշած մնացին:

Թագաւորը պալատականներուն պատմեց ամէն բան: Պալատականները մարեցան խնդալէն: Եւ մեծապէս գովեցին ուրախութիւն սիրող եւ կենաքը ամէն նաեւ գուարթ անցնող Հասանը: Գովեցին նաեւ թագաւորը: Նոյնիսկ սկսաւ խնդալ այն խեղճ մարդը, որ ծունկի եկած, սուրի հարուածին կը սպասէր: Թագաւորը յանցաւորը նեքեց, իսկ Հասանը ըլլաւ իր սիրելի մարդը, լաւ պաշտօն մը տուաւ անոր եւ ամրոթեց որ միշտ աշխատի եւ ուրախութիւնը անպակաս ըլլայ, եւ ուրիշներուն ալ սորովեցնէ ուրախ եւ գուարթ ապրիլ աշխարհի մէջ:

ՄԵՐ ՓՈՔՐԻԿ ԱՇԽԱՏԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրենք որ յստակ զրէք ձեր անունը եւ հասցէն մեզ ուղղած ձեր նամակներուն մէջ: Կը խնդրենք որ ձեր սիրելի «Պարտէզ»ը ծանօթացնէք եւ տարածէք ձեր ազգականներուն ալ: «Պարտէզ»ի բաժանորդ ըլլալու համար, կը բաւէ միայն հետածային 47 41 44 թիւին:

ՏԱՏՐԱԿԻՆ ԶԱԳԵՐԸ

ԳՐԵՑ՝ ԱՏՐԻՆԷ ՏԱՏՐԵԱՆ

Աշունը մօտեցած էր։ Գիւղէն քաղաք իջնելու կը պատրաստուէինք։ Մեր գիւղի սենեակը ծովահայիաց էր։ Կրնայի տեսնել ծովը. շատ անգամ կապորտ, հանդարտ, այնքան տաքածուն և գեղեցիկ։ Երբեմն ալ կը փոթորկէր ան և ալիքները կը կատղէին ու բլուրներ կազմած կը յարձակէին նաւամատոյցի բազրիքին։ Երբ առտուն կանուխ արթննայի, առաջին զործն ծովը դիտել կ'ըլլար։ Օր մըն ալ

զարմացած և հիացած՝ ուրիշ բան մը տեսայ. բան մը որ ծովէն աւելի գեղեցիկ թուեցաւ ու աւելի հետաքրքրական ինձի համար։ Մեր սենեակին ճիւղ դէմը, ելեկտրական ձողին գազաթիւ, պզտիկ բոյնի մը մէջ տատրակ մը անշարժ նստած կը նայէր, քիչ մը վախկոտ, բայց ինքնավստահ ու հպարտ դիրքով։

— Տատրակ մը, մայր, տատրակ մը, բազազանչեցի չմորած, մայրս կանչեցով։

— Ի՞նչ կայ այդքան զարմանալու, պատահանց մայրս։ Տատրակ չի տեսած բնաւ։ Ան երէկուրէն ի վեր հող նստած է արդէն։

Ալ աչքերս չբաժնուեցան անկէ։ Առաւօտ, կէսօր, սենեակ մտած ու ելած ատենս այնպէս գուրգուրանքով կը դիտէի զայն որ, կարծես ընկիր ըլլար, կը խօսէի անոր հետ։ Ես այդքան մտփոկէն ու այսքան գեղեցիկ տատրակ մը չէի տեսած։

— Թուխո նստած է անպայման, ըսաւ մայրիկս։

Ճիշդ գուշակած էր մայրս։ Ան բնաւ չէր շարժուի։

— Բայց, ուտելի՞քը մայր, աղաղակեցի։

— Հայր տատրակը կը հոգայ... չտեսա՞ր, անդադար բերնովը կը կրէ, կը բերէ, պատահալանց մայրս։

— Ե՛րբ ձագուկները պիտի ելին արդեօք։

— Քանի մը օրէն ապահովաբար, աղջիկս։

Քանի մը օր վերջ, առտու մը նորէն աչքս բացած չբացած, ապահար տեսայ երկու պղտիկ, շաղ պղտիկ գլուխներ, հաղիւ ծածկուած փետուրներով, մինիմի կտուցով և երկու թեւիկներով։ Ծղճիմ, տգեղ, խեղճուկ վարներ, Իսկ մայր տատրակը գեղեցիկ էր։ Կարծես յուսախար եղայ ու մօրս ըսի։

— Շատ տղեղ են մայրս... ինչո՞ւ...։

— Նոր ծնած են, զաւակս. դուն ալ նոր ծնած ատենդ այդպէս առանց մազի, ճղճիմ, գունտ ու կլոր բան մըն էիր։ Բայց, պիտի տեսնես որ ատենք չուտ պիտի մեծանան, քեզմէ շատ աւելի չուտ։

Մօրս ըսածին հաւատալու ատեն չմնաց գրեթէ։ Շաբաթ մը վերջ, անոնք մեծցած ու այնքան գեղեցկացած էին որ ապուրթեամբ դիտեցի դիրենք։

Օր մըն ալ ի՞նչ զարմանք... անոնք թռելու փորձեր կ'ընէին։ Մայր տատրակը կը սորվեցնէր. Իրենց կեցած տեղը կը շարժէին թեւիկները։ Հետաքրքրական էր նաեւ մայր տատրակին զանոնք կերակրելը։ Ամէն անգամ որ ուտելիք բերէր, կտուցը կը բանար ու ձագուկ թռչունները անոր կտուցին մէջէն ուտելիք կ'առնէին, ճիւղ տառու. կենդանիներու պէս, որոնք կը ծծեն կաթը Իրենց մայրիկին ծիրիկէն։ Եւ ինչպէս արագ կը լափէին, աւելի ճիւղք կտուցով կը քաշէին ուտելիքը։

Միակ երջանկութիւնս պիտի ըլլար անոնց հացի փշրանք տեսել։ Բայց ելեկտրական ձողը շատ նեղ էր և բաւական հեռու. պատուհանէն։ Արդէն մայր տատրակը կարեւորութիւն չէր տար նեսած փշրանքներու, որոնք հաղիւ մինչեւ ձող կը հասնէին։

Օր մըն ալ, ծովի լոգանքէ վերադարձիս, մայրս յուզումով ըսաւ ինձի.

— Հոս ըլլայիր տեսնէիր։

— Ի՞նչ եղաւ:

— Լաւ որ չտեսար... տատրակները գողցան:

— Ա՛հ, ըսի, ու սենեակս վազեցի:

— Բայց, գողը բռնեցին ու նորէն տեղը դրին թռչնիկները, աւելցուց շուտ մը մայրս: Այո, հոն էին. սիրտս հանգստացած էր. հոն էին անոնք քովէ քով, առանձին և քիչ մը վրդովուած երեւոյթով:

Մայրս պատմեց.

— Ստահակ մը յանկարծ վեր մագլցեցաւ այս ձողէն. երբ տեսայ՝ ուշ էր: Գիշատիչ թռչունի մը պէս խոյացաւ ու երկու ձագուկները առնելով գրպանը դրաւ և վար իջաւ:

— Ձգողացի՛ր մայրիկ, ըսի դողահար:

— Պոռացի. արդէն պոռալուս վրայ օդնու-թեան հասան: Վարի պաղպաղակաճառը տեսաւ առաջին անգամ, յետոյ՝ բոկեղավճառը և ուրիշներ եկան, ողան բռնեցին ու ձագերը աղին գբպանէն: Բայց զանոնք բռնին մէջ կրկին տեղաւորել ղոճուար եղաւ: Վերջապէս, մեծ քամիւն մը բերին, վրան ելան ու ձագուկները իրենց բռնին մէջ դրին:

— Ին՞չ տատրակներս, ըսի տխրած: Այդ տղան ինչո՞ւ առած էր զանոնք, մայր:

— Հաւանաբար պիտի խորովէր և ուտէր. պզտիկ եղած ատեն շատ համով կ'ըլլայ անոնց միսը:

— Մեղք պիտի ըլլար: Բայց արդեօք նորէն կը գողնայ, կ'ըսես:

— Ո՛վ գիտէ. բայց եթէ քանի մը օր եւս անցնի, ալ կրնան թուր ու չեն բռնուեր:

Միտաք դրի նսկել թռչուններուն վրայ: Գնաի մը օր ծով ալ չգացի: Նոյնիսկ գիշերը քունիս մէջէն կ'արթնայի խնդի պէս ու կը նայէի պատուհանէն: Հոն էին անոնք իրենց մայրիկին թեւերուն տակ:

Հախառակ աչաւորով հսկողութեանս, օր մըն ալ պարապ տեսնելով անոնք՝ մայրիկին օտո վազեցի յուշուած:

— Մայրի՛կ, մայրի՛կ, տատրակները չկան: Մայրիկս մպտելով ըսաւ.

— Մի՛ վախնար, գողցուած չեն կրնար ըլլալ: Արդէն կը թռչին. անպայման թռան ու չտեսանք:

— Ի՞նչպէս կ'ըլլայ մայրիկ, ես միշտ ուշադիր կը նայէի: Իբաւ է թէ կը թռչկոտէին քիչ քիչ, բայց տակաւին թռել երթալու չափ չէին:

— Աղջիկս, չըսի՛ քեզի թէ անոնք շուտ կը մեծանան:

— Մե՛ղք, ըսի փոստաւով. ուրեմն ալ պիտի չգան... իրենց բռնը այսպէս շուտ կը լքեն:

— Թերեւս կուգան:

Ժամեր ամբողջ չբամուռեցայ պատուհանէն: Տեսնել կ'ուզէի մեծցած ձագերը: Բայց չկային ու չկային. Ուրիշ տատրակներ կուգային կ'երթային, բայց ո՛ր մէկը անոնց կը նմանէր: Առտու մըն ալ զարմանքով տեսայ երկու նըրբամարմին տատրակներ: Խեղաշոր՝ մայրս կ'անչեցի:

— Եկան մայր, եկան...

Երկուքս մէկ պատուհանէն կ'սիրուած նայեցանք:

— Անոնք են չէ՛, տես ի՞նչպէս կը հոտուրտան, կարծես իրենց բռնը կ'արօտցնի են... ինչո՞ւ գացեր էին... ո՛ւր էին:

— Կ'երեւի երբ թռել սորվեցան, գացին աւելի հեռուները. բայց միշտ իրենց բռնը կը յիշեն, չեն մոռնար երբեք:

Այնքան գեղեցիկ էին անոնք, որ նորահաս և բարակ մէջքով աղջիկներու կը նմանէին:

Դիւղէն վերջնական կերպով բաժնուելէ առաջ, նորէն տեսայ զանոնք: Ալ միշտ չէին մնար բռնին մէջ: Կը շրջէին և կուգային, իրարու հետ խաղեր կ'ընէին, բայց միշտ երկուքը միայն կը տեսնէի: Անոնք մայրիկը ուր էր, ի՞նչ կ'ընէր... Ո՛վ գիտէ:

ՈՒՐԱՒԱԼԻ ՆԱՄԱԿ ՄԸ ԵԳԻՊՏՈՅԻ “ՊԱՐՏԵԶ, ԱՎԱՆՆԵՐԷՆ

Հելիոպոլիսը կը գտնուի Նիլոսոս: Ան Գահիրէէն կէս ժամ հեռու քաղաք մըն է: Շատ մը Հայեր հոն կ'ապրին քնանիքներով: Անոնք ունին գեղեցիկ վարժարան մը: Մանկապարտէզի բաժինը կը կոչուի Մերձառեան, իսկ նախակրթարանին անունն է Խուպարեան: Խուպարեանի անցեալ տարուան ամառիկը՝ Ենդէսը տեղի ունեցաւ Շեքաթ 18 Յունիսին: Նախ, փոքրիկներու կողմէ կատարուեցան արտասանութիւններ, երգեր և տրամախօսութիւններ, պատրաստուած Օր. Ալիս Մարգարեանի և Օր. Արմինէ Աբէնճեանի կողմէ: Յետոյ վարժարանի բարձր կարգէն խումբ մը աշակերտները ներկայացուցին գեղեցիկ թատերադրութիւն մը, որ ցոյց կուտար հայրենիքէն տեսարան մը: Կտորը վերջացաւ հայկական պարով մը. ասիկա գրուած և պատրաստուած էր իրենց սերելի ուսուցչուհիին՝ Տիկին Էլլը Մերուսեանի կողմէ: Այս վարժարանին աշակերտներէն շատերը Պարտէզ թերթ կը գնեն և շատ սիրով կը կարդան հոն գրուածները: Անոնցմէ շատեր բաժանորդ են իրենց սիրական Պարտէզին, չոր ամէն ամիս կ'անոնաւորաբար կը զրկուի իրենց հասցէներուն:

Հելիոպոլիսի մը

ՄԵԾ ՄԱՐԴԻԿ

ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ ԹՈՒՄԱՆԵԱՆ

«Պարեգ»ի նախորդ էջերուն վրայ լոյս տեսած է շատ գեղեցիկ եւ հետաքրքրական պատմութիւն մը, որուն խորագիրն է «Բեն ընդին քն» չի պակսիր: Անոր հեղինակն է Յովհաննէս Թումանեան: Մեր պզտիկ ընթերցողներուն հասկնալի ընելու համար, այդ պատմութիւնը թարգմանած ենք ռուսահայերէն լեզուէն թրքահայ լեզուի:

Յովհաննէս Թումանեան

գիւղին՝ Լոօրի մէջ: Գերեզմանին վրայ բարձրացած է իր արձանը: Դուք բոլորդ ալ լսած էք այդ գրողին անունը, որովհետեւ ձեր ծնողները կարդացած են անոր հեղինակած «Անու» անունով աւանդալէպը: Աւանդալէպ կը նշանակէ, ինչպէս գիտէք, ժողովրդական լեզուով գրուած վէպ: Աւանդալէպը նաեւ ոտանաւորի ձեռով գրուած կ'ըլլայ: Թումանեանի հեղինակած «Անու» աւանդալէպն ալ ամբողջովին ոտանաւոր ձեռով է:

«Անու»ը վերածուած է նաեւ օփերայի: Այսինքն, անոր բոլոր ոտանաւորներուն համար, նշանաւոր երգահաններ հեղինակած են շատ գեղեցիկ եւ յուզիչ եղանակներ: Շատ անգամներ կը ներկայացուի «Անու» օբերան Կովկասի մէջ:

«Անու»ը վերածուած է նաեւ ժպպալէի՝ այսինքն Ֆիլիք: «Անու»ին շարժանկարը (սքենմա) Իսթանպուլի մէջ ալ ներկայացուած է բազմաթիւ սրահներու մէջ: Ձեր մեծ եղբայրները, քոյրերը եւ ծնողքը տեսած են Իսթանպուլի մէջ Անուիճի օտարժանկարը: Ձեր տան մէջ շատեր գիտեն հարկաւ Անու օբերայէն՝ զանազան երգեր որոնք շատ աղուոր եւ յուզիչ են: Համբարձում Խալիպ, Աղբիկ Անասուած ու մանաւանդ Սարօին երգը ամէնուն ծանօթ է:

Յովհաննէս Թումանեան աստղմէ զատ գրած է բազմաթիւ մանկական գրքեր «Շուքն ու կառն», «Պօղոս Պետրոս» եւ ուրիշներ, որոնց մասին ուրիշ առիթներով կը խօսինք եթէ պէտք ըլլայ: Յովհաննէս Թումանեան շատ ուղղամիտ, զուարթ եւ մարդասօտ բնաւորութիւն մը ունէր: Միեւնոյն ատեն շատ ալ համեստ էր: Անկէ մօտաւորապէս 40 տարի առաջ այնչեղած է նաեւ Իիթանպուլ, եւ մեծ պատիւներու արժանացած է:

Բ. Թ.

ՍՈՐՎԵԼԻՔ ԲԱՌԵՐ

Զբօսանքի պահուն, դպրոցին պարտէզին մէջ, Յակոբին շուրջը խոնուած էին խումբ մը տղաք:

— Առէք, ձեզի մէյմէկ բիւրեղաքար տամ, համով համով կերէք, գիւղէն բերած եմ, կ'ըսէր Յակոբ, ձիթապտուղի մեծութեամբ կարմիր պտուղներ բաժնետու աւունց:

Տղաքը ուստիւով հանդերձ վէճի մը սկսած էին սակայն:

— Ասիկա գրգռիմք չէ, իյսէ է ըսաւ Սարատ:

— Ո՛ւ, իյսէն աւելի մեծ է, ուրիշ գոյն կ'ըլլայ, պնդեց ընկեր մը:

— Ո՛ւ իյսէ է, գրգռիմք չէ:

— Ո՛ւ, գրգռիմք է:

Վէճը պիտի մեծնար, երբ զանազան հնչելով ներս հրաւիրեց բոլոր տղաքը:

Ուսուցչիւր, որ հեռուէն հետեւած էր վիճաբանութեան, դասարանին մէջ հարցուց տղոց, Յակոբէն անկողով այդ պտուղներէն հատ մը:

— Այս պտուղին անունը ի՞նչ է:

— Գրգռիմք է, ծայնեցին բաւի մը աշակերտներ:

— Ո՛ւ, իյսէ է պոռագին ուրիշներ:

— Թուրքերէն գրգռիմք կոչուած պտուղն է ասիկա, ըսաւ ուսուցչիւր լոնցներով բոլորը: Բայց ըսէր տեսնեմ, ձեզի՞ ո՞վ գիտէ գրգռիմքն եւ իսկիւն հայերէնները:

Ո՛ւ որ գիտէր դասարանին մէջ: Ուսուցչիւր հստիկ հատիկ արտասանել տուաւ հայերէն այդ բաները:

— Գրգռիմքին հայերէնն է ԶՊՂԱՏ: Իյսէին հայերէնն է ՓՇԱՏ: Կրկնեցէր տեսնեմ:

— Գրգռիմք՝ ԶՊՂԱՏ, իյսէ՛ փՇԱՏ կրկնեցին տղաքը՝ ուրախանալով որ երկու պտուղներու հայերէնները տրվեցան դպրոցական վերամուտի առաջին դասին մէջ:

ԲՆՈՒԹԵԱՆ ԳԻՐՔԸ

Ե. ԹԱԹԻԿԵԱՆ

Առաւօտուն երկինքը պարզ էր: Կտոր մը իսկ ամպ չկար: Միայն թէ, կէսօրին արեւը շատ զօրաւոր էր և սկսաւ ամէն ինչ այրել. կարծես պիտի հրդեհէր ամբողջ աշխարհը:

— Յայտնի կ'երեւայ որ անձրեւ պիտի գայ, արեւը կը խածնէ:

Ստեփանիկին խնդրել եկաւ:

Ան գիտէր որ մեծ հայրիկը կը սիրէր զարմանալի բաներ մտածել, կը սիրէր կատակել: Ան կ'ուզէր որ շուրջը ամէն մարդ ուրախ ըլլայ և խնդայ: Կ'երեւէր ատոր համար կատակներ կ'ընէր: Հիմա ալ ատոր համար կատակեց կ'երեւել թէ: Եթէ ատանկ չըլլար, ինչպէս կ'ըսէր որ արեւը կը խածնէ. կամ թէ ինչէն յայտնի է որ արձրեւ պիտի գայ:

Ստեփանիկ կուշտ ու կուռ խնդաց և մեծ հայրիկին նայեցաւ խորամանկ, իբր թէ գիտէր որ կատակ կ'ընէ ան: Բայց, միեւնոյն ատեն երկինքը նայեցաւ և տեսաւ փոքրիկ գորշ ամպի կտոր մը որ հեռուէն կ'երեւէր: Առտուն դեռ, այդ ամպի ծուէնը չկար: Բայց Ստեփանիկ ատոր վրայ չխորհեցաւ:

— Պապիկ, ըսաւ ան, արեւը կը խածնէ՞ միթէ. դուն կատակ ընելու համար այդպէս ըսիր, չէ՞:

— Ո՛չ, կատակի համար չըսի, պատասխանեց մեծ հայրիկը: Սովորաբար, անձրեւէն առաջ արեւը օստտիկ կ'այրէ, և շատ անգամ ատէջ յայտնի կ'ըլլայ որ անձրեւ պիտի գայ: Առանկ պարագաներուն մարդիկ կ'ըսեն, «Արեւը կը խածնէ»: Ասիկա ժողովրդական բացատրութիւն մըն է, բալիկս. թէ ոչ, իրականութեան մէջ արեւը չի խածներ անշուշտ:

Երբ անոնք այսպէս կը խօսէին, Ստեփանիկ երկինքը նայեցաւ և տեսաւ թէ այլ պոտիկ ամպի կտորը արդէն մեծցեր և ամբողջ տարածուեր էր: Երբ այդքան տարածուն ամպ տեսաւ Ստեփանիկ, արդէն ինքն ալ հաւատալ սկսաւ թէ իրաւ անձրեւ պիտի գար:

Իրաւ ալ կէսօրէ յետոյ, երկինքը տարօրինակ կերպով մութեցաւ և անձրեւել սկսաւ:

Որքան շատ ամպեր կուտակուեր էին երկինքին վրայ մութ, մութ ամպեր... Ինչպէ՞ս, ո՛ւրտեղէն, ե՛րբ այդքան ամպ հաւաքուած էր. զարմանալի էր: Օրքն ալ այնքան մութցած էր որ կարծես ցերեկ չէր: Կայծակները շարունակ կը լուսաւորէին երկինքը: Փողոցներէն կը հոսէին անձրեւի ջուրէն զոյգացած առուակներ:

Բաւական ուշ էր. Ստեփանիկ պառկած էր, բայց քուշը չէր տաներ: Շարունակ ականջին կուգար ամպերու որոտումին ձայնը: Աչքին ծայրէն պատռահանին կը նայէր որ կայծակներէն կը լուսաւորուէր տանի ատեն: Ստեփանիկ ուշադրութիւն ըրած էր որ երբ փայլատակում ըլլար, քիչ ետք ալ կը լսուէր առեւելի ձայն մը:

— Պապիկ, յանկուտ հարցուց ան իր մեծ հայրիկին, ինչո՞ւ երբ կայծակ ըլլայ, քիչ վերջ ալ որոտում կը լսուի:

— Որոտում և կայծակ միասին կը յառաջանան, բացատրեց պապիկը: Բայց անոնք տարբեր ժամանակներու մէջ մեկը կը հասնին, քանի որ լոյսը ձայնէն աւելի արագ իր տեղը կը հասնի:

— Իրաւ... շատ լաւ պապիկ. ըսէ թէ ինչէ՞ն հասկցար որ այսօր անձրեւ պիտի տեղայ: Այն ատեն օդը պայծառ էր, հապա՞:

— Ատիկա գիտնալու համար կարեւոր է ուշադիր ըլլալ, պատասխանեց պապիկը: Եթէ ուշադիր ըլլաս, ժամանակի ընթացքին կը սորվիս հանդիս ընտելիւնը: Բնութիւնն ալ գիրք մըն է: Պէտք է անոր գիրքը ճանչնաս, սորվիս, անոր լիդրու հասկնաս: Այն ատեն, անձրեւը, ձիւնը, չորութիւնը, փոթթորիկը և շատ ու շատ բաներ կրնաս աւելի առաջ գուշակել:

Երբ Ստեփանիկ քնացաւ, երազ տեսաւ: Եւ րազին մէջ, իբր թէ պապիկը մեծ, շատ մեծ գիրք մը նուիրած էր իրեն, ըսելով.

— Ասիկա Բնութեան Գիրքն է:

Ստեփանիկ կրնար այդ գիրքին բոլոր տառերը կարդալ և բոլոր նշանները հասկնալ:

ՄԱՅՐ ԿՈԿՈՐԴԻՆՈՍԸ

ԳՐԵՑ՝ ԱՏՐԻՆԷ

ՈՐ մը, մայրիկ կոկորդիլոսը ուզեց պոյսի օտնիլ իր ձագուկները, Մեկուն անունը Չափի կը միւսինը Մալի: Մայրիկ կոկորդիլոսը գոցեց մը կապեց իր առջին: Չալիին եւ Մալիին ալ կարմիր ժապաւեճ կապեց՝ ամենը մէկ ճամբայ ելան:

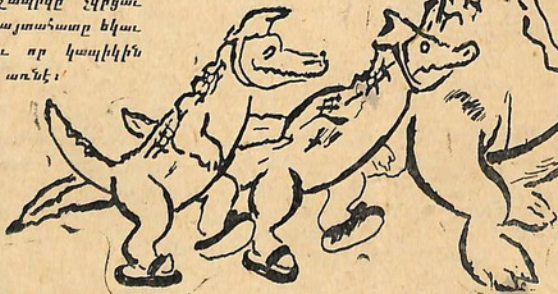
Յանկաւ՝ օդը փոխուեցաւ: Անճարեւ գայ սկսաւ: «Էլա՛ որ հովանոցս հետե՛ր առե՛ր եմ: Չալի, Մալի՛ Ե՛ւր Ե՛ւրս քալեցիք... չըլլայ որ քրչիք:» Հովանոցը բացաւ: Օգոստոսը իր քալէն շուտ, շուտ քալեցին: Անտառին մէջ մտան: Անկէ ալ գետնին եզերքը հասան: «Շուտ, շուտ մտէ՛ք որ սա ամօքեւէն ազատիմք» ըսաւ մայրիկ կոկորդիլոսը եւ երեքը մէկ շուրջ մտան:

ԿԱՊԻԿԻՆ ԾԱՊԻԿԸ

Անառակ կապիկ մը, օր մը, չապիկ մը գտաւ: Մօռէն կարեւոր էր ան: «Ա՛հ, անպատճառ հոս եկող փայտահատը մոռցած է» ըսաւ կապիկը: Եւ շատ ուրախ՝ առաւ դայ: «Ա՛յ դարձուց, ձախ դարձուց, մէկ ծայրէն քաշեց, միւս ծայրէն քաշեց: Ըրաւ չըրաւ, չապիկը չկրցաւ հաղուիլ: Այդ միջոցին փայտահատը եկաւ: չապիկը փնտռեց: Տեսաւ որ կապիկին ձեռքն է: Բայց, ի՛նչպէս առնէ:

— Կապիկ եղբայր, չապիկս տուր:

Կապիկը խեղաց ու չտուաւ: Փայտահատը բռնկոնը գետին նետեց: Կապիկն ալ չապիկը գետին նետեց:

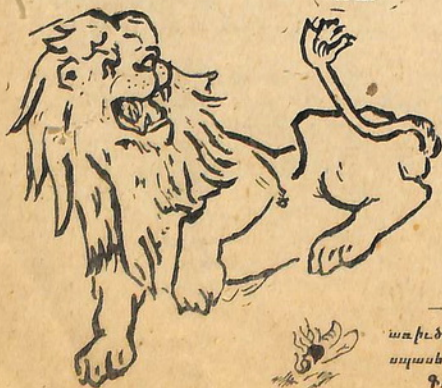
ԱՌԻԻԾ ԱՐՔԱՆ

Առիւծը թագաւոր էր անտառին մէջ: Ամէն կենդանի շատ կը յարգէր ու կը սիրէր առիւծը:

ՈՐ մը փոթորիկ եկաւ անտառին մէջ: Բոլոր կենդանիները իրար անցան, փախան, որչէրը մտան, շատեր ալ ծառերու տակ մնացին վախցած: Փոթորիկը միւտ կը շարունակուէր:

— Ասանկ չըլլաւ, ըսաւ աղուէսը, երթանք առիւծ արքայէն խելք առնենք: Մինչեւ ե՛րբ պիտի սպասենք:

Քացին առիւծին:

— Մինչև փոթորիկը դադրիլը սպասեցէք, ըսաւ առիւծը:

— Բայց տէր արքայ, պիտի մեռնինք:

— Կրնա՞ք փոթորիկը դադրեցնել. քանի որ չէք կրնար, սպասեցէք:

Կենդանիները բան չըսին ու գացին իրենց տեղը:

Երբ փոթորիկը դադրեցաւ, տեսան որ ամէն կենդանի ողջ առողջ էր, բայց առիւծը մէջտեղ չկար: Փնտռեցին, փնտռեցին, չգտան: Իրիկուն ելաւ: Առանց թագաւորի, առանց առիւծ արքային ի՞նչ պիտի ընէին: Բոլոր կենդանիները տխուր էին: Յանկարծ ձայն մը լսուեցաւ: Այդ ձայնը հեռուէն կուգար: Գացին ձայնին կողմը: Ի՞նչ տեսնեն... Անձնուէր և բարի առիւծը փոթորիկէն ապատելու համար իր հիւանդ ձագուկը՝ կորիւնը, իր ընակած խոռոչին մէջպահեր էր դաշն, ինք ալ անձրեւին և հովին տակ կենալով շատ խթնուէր, շատ մտեր և հիւանդացիներ էր: Կենդանիները սկսան անմիջապէս դարմանել հիւանդ առիւծը: Շուտով աղէկացաւ ան և առաջուան պէս թագաւոր եղաւ անսպառն:

ԱՐԱԳԻԼ ԵՂՐԱՅՐԸ

Արագիլը կարմիր կտուցով,

երկար տոտիկներով կեցեր էր լինի մը եղբորքը: Շատ անոթի էր: Իր բոյնին մէջ մերկ, ձագուկներն ալ անոթի էին և անհամբեր մայրիկին կ'սպասէին կեսօրուան ճաշը ընելու համար: Արագիլը ժամէ մը ի վեր, պզտիկ կանաչ գորտ մը կը հետապնդէր:

— Ա՛խ սա գորտը ձեռքս անցնի, ես ալ կ'ուտէի կը կշտանայի, ձագուկներուս ալ մեծ բաժին կը հասնէի:

ՊԱՐԿԵՐԵ

Շատ սիրուելիկ Պարկերէ մը գետակին եզերքը կեցեր էր: Պարկերէն, ինչպէս գիտէք, փորկիկն վըճայ աղուոր պարկ մը ունի. պատկերին մէջ ալ կը տեսնէք, այնպէս չէ: Պարկերէն իր ձագուկը կը համբուրէ, ձեռքերով կը լուսայ և նորէն փորկիկ պարկին մէջ կը դնէ: «Աղուոր Պարկերէ, ձագուկդ ինձի կուտա՞ծ ըսաւ ձագարը: «Ենչու՞ տամ, ան իմ անուշիկ ձագուկըս է՞» ըսաւ Պարկերէն, ու կամօք մը թափա

Թիկները երկարեց և ձագուկը շոյնէ յետոյ իր փորկիկ պարկին մէջ տեղաւորեց զայն:

Գորտը ըռես, վա՛կ, վա՛կ, վա՛կ, վո՛ւկ կ'ընէր, մէյ մը ջուրին երես կ'ելլէր, մէյ մը ջուրին տակ կը սուզուէր:

— Ա՛խ սատանայ, ինձի հետ խաղի կ'ելլես, չէ... բայց չե՞ս գիտեր որ ձագուկներս ու ես անոթի ենք:

Կտուցը ձու՛մը ըրաւ խոթեց անգամ մը, բայց չկրցաւ բան մը հանել ջուրէն: Գորտին տեղ, խոտի շիւղ մը ելաւ:

— Զիս մի յոգնեցնիք տեսնե՞ք, գորտ անպիտան, ըսաւ արագիլը:

— Վա՛կ, վա՛կ, վա՛կ, վո՛ւկ, ըրաւ գորտը: Զես կրնար, չես կրնար, ես ալ քեզի չափ խեղաքի եմ, անա ջուրին տակ կ'երթամ:

Երբորդ անգամ երբ գորտը, ինքզինք ցուցադրելու համար, ջուրին երեսը ելաւ, արագիլը ձու՛մը կտուցը ջուրին մէջ խոթեց ու գորտը զորս հանելով թափեց ձագուկներուն և ինք ալ կերաւ:

ԻՆՉ ՏԳԵՂ Է...

Լիսէի բոլոր աշակերտուհիները իրարու աշակերտուհիները, երբ նորեկ աշակերտուհին՝ Արմինէն դասարանէն ներս մտաւ։

— Հասակը կարճ, գիրուկ, կտրիկ գունտի մը պէս է, ըսաւ բարձր ծայնով Նազան։

— Հապա ղէ՛մը... ծաղրանքով ըսաւ Սիրան որ Նազանին մտերիմն էր։

Տասնի չափ աղջիկներ կը մարին խնդալէ։

Բայց, զանգակը կը զարնէ, հոնկէ կ'անցնի տնօրէնուհին եւ երբ կը տեսնէ ըր Արմինէն ամէնէն ետեւը, միւսներէն հեռու տխուր

Հայացուց՝ ՏԻԿ. Ա. ԷՕՁԷՐ

ելան ղէպի կապոյտ Ջաղացք ըստած տեղը։ Սիրան որ շատ ցուցամոլ ու ինքնագով էր, շաղակրատելով կը խօսէր բաւական բարձր։

— Գիտէ՞ք տղաք, շարժանկարի արտադրիչ մը անցեալ օր, զիս հօրմէս խնդրեց «շատ գեղեցիկ աղջիկ մը ունիք, ըսաւ, կրնամ լաւ դեր մը վստահել իրեն»։

— Ահ, երանի թէ Արմինէն ներկայացնէինք, ըսաւ ան յանկարծ, Արմինէնէն նայելով ծաղրական, ու բարձր ծայնով խնդալ սկսաւ։

Արմինէն իմացաւ այս ծաղրալի խօսքերը ու աչքերը արցունքով լեցուեցան։

Կառքը կանգ առաւ երկու անտառակներու միջեւ. ճամբու մը վրայ։ Շատ մօտէն կը լսուէր ջուրին ծայնը։ Աղջիկները սկսան վազվզել ամէն կողմ։

— Ջաղացքին մօտ մի՛ երթաք տղաքս, ըսաւ տիկին Ջարմինէ։ Մեր շարժապարը ըսաւ թէ առուակին վրայի կամուրջը նորոգուելու վրայ է եւ, մոռցուած է նշանատախտակ մը դնել հոն։

Աղջակները խօսք տուին չերթալ այդ կողմ եւ ցրուեցան առդին անդին, խոստանալով վերադառնալ ճաշի ատեն։ Արմինէն մինակը կը բալէր։ Սիրանին անգուծ ծաղրը, միւսներու անտարբերութիւնը տխրեցուցած էին զինքը։ Սիրան եւ Նազան, ինչպէս միշտ, նորէն միասին էին։ Անոնք երբ կ'ամուրջին մօտեցան Սիրան ըսաւ իր ընկերուհիին։

— Որքան հետաքրքրական բաներ կան ով գիտէ սա շաղացքին մէջ։ Կ'ուզեմ անցնիլ կամուրջէն, ի՛նչ կ'ընես։

— Ո՛հ, ո՛չ Սիրան, գոչեց Նազան վախով, տիկինը չըսա՞ւ թէ վտանգաւոր է։

— Օ՛, շատ լաւ կրնամ անցնիլ, ես թեթեւ եմ. մենք մէկու մը կամ Արմինէնէն հաստիկ մարմինը չունիմ որ...

Նազան շատ պնդեց բայց, Սիրան մտիկ չըրաւ, նոյնիսկ երբ իր բարեկամուհին անոր չմիանալով ետ դարձաւ։

Ճիշդ այն պահուն, երբ պիտի հաւարուէին ճաշի սեղանին շուրջ, սկսաւ անձրեւել։ Հեղե-

մը կեցած է, կը պատրաստուի խօսիլ։ Աշակերտուհիները իսկոյն կը լռեն, վերջ կուտան բաշրջուրներուն։

— Տղաք, կ'ըսէ տնօրէնուհին, Արմինէն նոր է ձեր միջեւ. զինքը առանձին մի թողուր։ Ան արկածի մը հետեւանքով որբացած է։ Հետու տեղէ մը եկած է եւ հիմա կը բնակի պառաւ ազգականուհի մը հետ։ Աշխատասէր աղջիկ մըն է. շարադրութեան իր վերջին դասը մանաւանդ շատ գոհացուցիչ էր։ Կրնայ լաւ ընկերուհի մը ըլլալ ձեզի։

Տնօրէնուհիին այս խօսքերը փոփոխութիւններ առաջ ընդին աշակերտուհիներու միջեւ։ Բանի քի աղջիկներ որոշեցին աւելի մտերմանալ անոր հետ։

Բանի մը օր վերջ, տնօրէնուհիին թելադրութեամբ աւագ ուսուցչուհին տիկին Ջարմինէն, որոշեց Սիրանին դասարանը պտոյտի տանիլ։ Օդը բիւ մը ցուրտ էր բայց անձրեւ չկար։ Աշակերտուհիները կրակ պիտի վառէին ժայռոտ սարահարթի մը վրայ եւ պիտի զուարճանային։ Տասնըոթս աղջակներով տիկին Ջարմինէն մտաւ բամբիւնէթի մը մէջ, ճամբայ

դանման անձրեւ մը, որ մարեց կրակը եւ ամէն ինչ թաց խտուր ըրաւ: Ամէն մէկը կարելի եղածին չափ զլուխը դոցեց վերարկուով կամ էշարքով մը:

— Ծուտ կառք մտէք, հրամայեց ուսուցչուհին:

Ամէնքն ալ կառք մտան ածապարանքով եւ տեղաւորուեցան: Բայց տիկին Չարմինէն զարմանքով տեսաւ թէ Սիրանը չկար:

— Սիրանը... Սիրանը ո՛ւր է: Անպայման անկէն մը ապաստանած է: Գիտեմ որ կը մեկնինք: Սա էշարքս առ Նագան եւ գնա փրկուողն զայն: Ես չեմ ոգեր ընկերուհիները առանձին թողու: Բայց զանոնք տանելէ վերջ իսկոյն պիտի վերադառնամ ու ձեզ ալ առնեմ:

Նագան վարանեցաւ. չուզեց էշարքը առնել ուսուցչուհին ձեռքէն:

— Եթէ կը թույլատրէք ես կ'երթամ, տիկին պողացա՛ն անմիջապէս Արմինէ:

— Ծառ շնորհակալ եմ աղջիկս, լա՛ւ գնա, ըսաւ անոր ուսուցչուհին: Ես շուտ մը կը դառնամ:

Սաստկացող տեղատարափին տակ, Արմինէ առնեց վարակեան մը իսկ վարանելու շիտակ գնաց ջաղացքին կողմը: Կը գտնակէր որ Սիրան հակառակ արգելքին հոն գացած էր: Հասաւ ջաղացքին: Կամուրջին ճիշդ մէջտեղը խոշոր ծակ մը տեսաւ ու հասկցաւ թէ փլեր էր կամուրջը: Ինքնահաւան աղջիկը հոնկէ անցնելու օգտւած էր երբ տախտակները կոտրած եւ ինկած էր ջուրին մէջ: Բարեբախտաբար, հոսանքը թեթեւ ըլլալուն Սիրան կրցած էր լողալ մինչեւ գետակ: Արմինէ տեսաւ անոր մարմինը որ տարածուեր էր գետեզերքին: Բնաւ չվարանեցաւ. իր վերարկուն եւ բուրդէ բաճկոնը հանեց ու հագուեցուց անշարժ պառկող աղջնակին: Փաթթեց զայն տիկին Արմինէին տուած շալկի մէջ: Անկէ վերջ, շատ դժուարաւ վեր-

ցուց զայն ու ծառերուն տակ փոխադրեց: Բայց յոգնեցուցիչ փորձերէ ետք չկրցաւ տանիլ ճամբուն ծայրը: Զարահատ, եղած տեղը կեցաւ: Ուժով, ուժով մարծեց անոր մարմինը եւ սրտի մեծ անձկութեամբ սպասեց որ շունչ առնէ ան: Տիկին Չարմինէ որ տղարը վարժարան յանձնելէ ետք վերադարձած էր, շատ զարմացաւ ճամբուն վրայ չգտնելով Արմինէն եւ Սիրանը: Միեոց մը փնտռելէ ետք գտաւ զանոնք ծառերուն տակ: Սիրան նոր բացած էր աչքերը: Փրկուած էր ան. բայց Արմինէ այնքան յոգնած եւ ուժասպառ էր որ տիկին Չարմինէի թեւերուն մէջ ինկաւ ինքզինքը կորսնցուցած:

Երբ Արմինէ աչքերը բացաւ եւ ինքզինքն եկաւ, պառկած էր աղուոր, տարուկ, ծաղկազարդ սենեակի մը մէջ:

— Աղջկանս կեանքը փրկեցիր Արմինէ աղջիկս, ըսաւ անոր վայելուչ եւ գեղեցիկ տիկին մը անոր անկողինին վրայ ծռած: Կ'ուզե՞ս զիս բուժ մայրիկդ նկատել ալ սակէ վերջ:

Սիրան կամացուկ մը համբուրեց Արմինէն: Արմինէի աչքերը ճառագայթեցան: Անոնք իրարու Նայեցան եւ ժպտեցան: Մայրիկն ալ ժպտելով անոնց նայեցաւ, տեսաւ անոնց իրարու միացած ձեռքերը:

— Սիրան գաւակս, կը տեսնե՞ս որքան գեղեցիկ է Արմինէն իր այդ բարի աչքերով: Սրտի արշուժութիւնը եւ համեստութիւնը շատ անգամ մարդը կը գեղեցկացնէ այսպէս: Վստահ եմ դուս ալ համոզուեցար ասոր, չէ՞:

Սիրան առանց պատասխանելու փաթեթուեցաւ Արմինէին եւ զայն կրկին համբուրեց: Երկու աղջնակներուն աչքերուն մէջ փայլող արցունքները իրարու խառնուեցան: Հիմա երկուքն ալ երջանիկ էին: Մին գտած էր մայրիկ եւ քոյրիկ մը, միւսն ալ կորսնցուցած էր իր անձնապաշտ նկարագիրը եւ ինքնահաւանութիւնը:

ԵՐԱԺԻՇՏԸ

Երաժիշտ եմ ժողովրդի
Երգ եմ հիւսում եւ արտաբի.
Երգում եմ վարք, ծաղիկ ու սէր,
Հեզ ու քնքշու կարգու արտեր.
Իմ երգերում մ'նայես անուշ,
Սրտի երգ կայ, ա՛րնպէս քնքշու.
Իմ երգերում մ'նայես անուշ
Ձեզմ' ժպիտ կայ՝ սիրով քնքշու:
Երգում եմ եւ սիրող արտեր,
Հեզ ու անուշ ժպտուն աչքեր.
Վերջապիտի շողեր ներքին,
Լազուր երկինք, աստղ ու լուսին:
Թեեքամ ԱՐԱՄ ԵՐԵՄԵԱՆ

17 ՁԻԵՐՈՒ ԲԱՄԱՆՈՒՄԸ

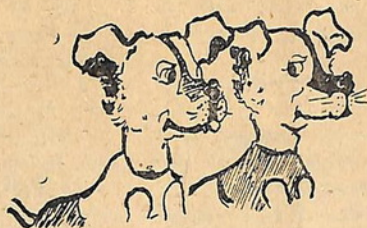
Երեք տղար իրենց հօրմէն ժառանգեցին 17 ձիեր, պայմանով որ Ա.ը ստանայ 1 երկորորդ, Բ.ը՝ 1 երկորորդ, Գ.ը՝ 1 իններորդ ձի: Չկրցան իրարու հետ համաձայնիլ եւ դիմեցին դատարան: Դատաւորը, առանց հիսելու ձի մը, կըրցաւ անոնց միջեւ բաժնիլ այդ 17 ձիերը: Գրտնիլ թէ, քանիակա՞ն ձի ժառանգած են իւրաքանչիւրը եւ ինչպէ՞ս:

Առաջարկեց՝ ԻՆՔՆԱՏԻՈՍ ՍԱՐԸԱՍԼԱՆ
(Դասըգիւղի Սիմ Ժողեհ Դոյոժեհ)

ՓՐԿԱՐԱՐ ՇՆԻԿՆԵՐԸ

Գրեց՝ Ե. ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

Շէկլիկ, մէկլիկ, փափկակազմիկ
 Երեք աղուէս. երեք բոյրիկ
 Խոր անտառէն նապաստակը
 Քաշքշելով բերին դաշտը:
 Խնդրեց այնքան կը դողդղար
 Կարծես մարէր պիտի իյնար:

Խոտին՝ վրայ գալիս նստեցին
 Թաթիկն անոր շատ ցաւցուցին:
 Սուր դանակը յետոյ բերին
 Ու մեծ խարոյկ մը վառեցին:
 Ցատկոտեցին ուրախացած
 Պիտի ուտեն լաւ խորոված:

Նապաստակը աղաչելով,
 Կուլար խեղճը որը ու կոծով:
 — Ախ խղճացէք զիս մի՛ մորթէք
 Խնդրեմ ազատ զիս թողուցէք
 Վազեմ նորէն անտառը խոր
 Երթամ գիրկը իմ հօր ու մօր:

Զխղճացին նապաստակին
 Չափոսացին կանաչ կեանքին.
 Սոսկալի, եւ ա՛խ, անոնք չար

խորամանկ, բերտ ու յանպատկառ:
 Թէ որ անոնց ճանկը ինկար՝
 Ազատիւ ալ, դուն չես կրնար:

Ճիշդ նոյն պահուն, այնտեղ մօտիկ
 Դաշտին մէջը երկու շնիկ
 Կը խաղային վազվզելով
 Թիթեռ, ճպուռ միշտ որսալով:
 Լաց ու կոծի երբ ծայն առին
 Դաշտը թողած հոն վազեցին:

Ճիշդ աղաղակ բարձրացուցին
 Այնքան ուժով պոռչուացին
 Որ աղուէսներն ազան ու չար,
 Փախան շուտով լեղապատառ:
 Ազատեցին նապաստակը
 Լգելով թաթին ու արիւնը:

Երբ լզեցին, ցաւերն անցան
 Շնիկները ուրախացան:
 Մինչև գիշեր միշտ միասին՝
 Կատակելով խաղ խաղացին:
 Ու պարեցին ու կրկեցին
 Գլուխ զլլի բոլորովին:

Յետոյ փորրիկ նապաստակը
 Ձեռքէն բռնած առին տարին
 Եւ հասցուցին ճամբով ծանօթ
 Իր նապաստակ մայրիկին մօտ:
 Ուրախացաւ մայրիկն այնքան
 Որ այդ օրէն անոնք եղան
 Իրարու հետ լաւ բարեկամ
 Հաւատարիմ եւ ինքնակամ:

ԽԱՐԱԿԻՆ ԳԱՆՏՆԻՔԸ մեր թերթօնը, փոխանակ յամէ ամիս երկուական էջով «Պարտէզ»ին մէջ՝ հրատարակելու, յայտնուած փափարներու զոհացում տալով մօտ օրէն լոյս պիտի տեսնէ ամբողջական պատկերազարդ հատորով մը: Մեր կարող խմբագրուողի Տիկին Արմենուհի Էօզէրի թարգմանած այս շատ հետաքրքրական ու զեղեցիկ մանկավէպը ամէն տղայ պիտի ունենայ իր զբաղարանին մէջ, կազմուած զեղեցիկ հատորով մը:

ՄԵՐ ՊԱՏԱՆԻ ԳՐՈՂՆԵՐԷՆ

ԱՂՔԱՏ ԿԱՌԱՊԱՆԸ

Իրիկուան մուծին հետ մէկտեղ փռլիլ պէս բարակ անձրեւ մը կը մալուէր անշուշտ: Նաւահանգիստին փողոցին մէջ ձիու կառք մը կը տեսնեմ առանձին, որուն առջեւ կառապան մը կեցած է: Կարճահասակ, տխուր և մոտձկոտ մարդ մը. կը սպասէ ու կը սպասէ: Սակայն որո՞ւ... Ուշադրութիւն ըրած եմ, առտուընէ ի վեր հոտ են կառապանը և իր կառքը: Կը նայի ձիուն տխուր. գայն կը շոյէ, կը գգուէ խօսելով հետը.

— Մի՛ յուսահատիր սիրելիս, Աստուած մեծ է. հարկաւ այսօր ալ գործ մը կ'ենլէ մեզի համար: Այն ատեն ես քեզի զարի պիտի առնեմ, փողոց պիտի կշտցնեմ: Գիտեմ որ դուն ինձմէ աւելի տխուր ես. այսպէս անգործ ի՞նչ պիտի ըլլայ մեր վիճակը: Այս խօսքերուս մի՛ տխրիր անուշս:

Սէ կառապանը նորէն բռնեց անոր թուշը և շոյեց: Զին իր մարած աչքերով նայեցաւ այնպիսի քաղցրութեամբ որ կառապանը ինքզինքը մխիթարուած զգաց:

Բոլորովին մութցած իր ամէն կողմ: Բայց կառապանը դեռ յոյսը չէր կորած, վերջին շոգեհաւան ալ նաւամատոյց հասած էր: Բոլոր ձամբորդները առանց կառքին կողմը նայելու անցան զայցին:

Ինքն մարդուկ, առուն վերադառնալէ զատ քեզի ուրիշ ընելիք չմնաց այլևս: Բայց հո՛ն ով գիտէ ինչ անհամբերութեամբ տանելիք հա-

ցիդ կը սպասեն: Մի՛ տխրիր, ձամբորդ մը անպայման պիտի գայ: Սակայն կը սխալիմ, ալ ձամբորդ չկայ, շոգեհաւը շատոնց պարպուած է:

Թանկարծ կառապանին աչքերը փայլել սկսեաւ: Դէմքին վրայ քաղցր ժպիտ մը ցոլաց: Զամբորդ մըն էր որ կը մօտենար կառքին: Կառապանը իր ուրախութիւնը ձիուն հետ բաժնեց անոր ահանջին փսփսալով.

— Իմ անուշ Սեւուկս, յաճախորդ մը կուգայ ան: Ուրախ ես չէ՞. հիմ, քեզի պիտի կարենամ զարի գնել. և չորս թուրնիկներուս ալ պիտի կարենամ չոր հաց միայն առնել: Այո՛ չոր հաց: մի՛ զարմանար որովհետեւ դրամս պիտի չբաւէ:

Երբ ձամբորդը մօտեցաւ կառքին, ըսաւ անոր.

— Յոգնած եմ, սակայն քեզի տալու շատ դրամ չունիմ. ոսկի մը միայն, ոտքս ալ կը ցաւ: մի՞նչեւ տուն տար դիս, կը խնդրեմ:

Կառապանը ծեր կ'նոյլ նայեցաւ տարակոյտով: Այլ ձեռքով ձիուն գլուխը շոյեց, յետոյ նորէն նայեցաւ կ'նոյլ և ըսաւ իճակաւ.

— Եկուր, կը տանիմ:

Կտորը ձամբայ ելաւ և փողոցներուն մէջէն գնաց կորսուեցաւ:

Սեք-Բիլլիքիի Ֆրանս, վարժարանին
ԱՐՈՒՍԵԱԿ ՐՈՒՇԱՆ

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ

ՕՁ ՎԱՐԺԵՆՈՂՆԵՐԸ

Կրկնանբու մէջ ցուցադրուած օձերը թունաւոր չեն. միշտեւ շնչկաստանի օձերը թունաւոր են. զանոնք վարժեցնող կիները ամէն վայրկեան իրենց կեանքը վտանգի կ'ենթարկեն: Այդ օձերը Գոպրա կը կոչուին: Անոնց խայթոցը մահացու է: Ի՛նչեւ կը կարծուի թէ անոնց թոյնը կ'առնուի, բայց ասիկա ճիշդ չէ, որովհետեւ եթէ թոյնը առնեն, օձը կը մեռնէ: Անոնց առջեւ կատարուած պարերն ալ ոչ մէկ ազդեցութիւն կ'ընեն զանոնց համար. ընդհակառակը կը գրգռեն: Օձ վարժեցնող շնչկուհիները ստիպուած են վարպետութիւնը զգուշանալ Գոպրային թունաւոր հարուածներէն. Գոպրա օձը չի ցատքեր, այլ մարմինը ուղղաձիգ դիրքով կը բարձրացնէ իր պոչին վրայ 1 մէթրի չափ. անկէ վերջ մտրածի մը նման յանկարծ կ'իյնայ թշնամիին վրայ: Այդ ձեռով, կատաղած օձը կրնայ զինք վարժեցնողին ոտքերը խայթել, բայց զարմանալի է որ չի խայթեր: շնչկուհիին պարած ժամանակ ոտքերը անշարժ կը պահէ և կը շարժէ միայն իրանը, թեւերն ու ձեռքերը: Գոպրային ուշադրութիւնը այդ շարժումներուն վրայ կը կեդրոնանայ. շնչկուհիին ձեռքերը քիչ մը օձին կը մօտեցնէ. օձը կը կարծէ որ ատենը եկած է խայթելու, արագ կը յարձակի, բայց պարտաւորն աւելի արագաշարժ, մէկ ձեռքը ճիւղ ատենին ետ կը քաշէ և կայծակնային արագութեամբ միւս ձեռքով կը բռնէ օձին վրիզը: Այդ վիճակով, օձը չի կրնար խայթել և պարտէին կը համբուրէ օձին դռնէն, հանդիսասեաներու բուռն ծափահարութիւններուն մէջ:

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ

ԱՐԻՒՆԻ ՄԱՍԻՆ

ԳՐԵՑ՝ ԲԺԻՇԿ Լ. ԳԵՈՐԳԵԱՆ

— Հէ՛յ, պատրաստ զինուորներ, պիտի յարձակինք թշնամիին վրայ:

Այսպէս, անտեսանելի հրամանատարը իր վերջին խօսքը ըսած չէր, երբ միլիոնաւոր զինուորներն թշնամիին վրայ յարձակեցան եւ սկըսաւ ահոնլի պատերազմը:

Հէքեաթ մը չէ ասիկա, այլ՝ իրականութիւն: Որովհետեւ, աշխարհի վրայ ո՛չ մէկ ատեն այդքան բազմամիլիոն զինուորներու մասնակցութեամբ պատերազմ տեղի է ունեցած:

Սակայն այս պատերազմը տեղի կ'ունենայ ամէն օր, եւ միլիոնաւոր տարիներ շարունակ: Բայց, որո՞նք են այս զինուորները որ ամէն վայրկեան կը կոտուին:

Այդ կոտու տեղի կ'ունենայ ամէն օր, ամէն վայրկեան, մեր մարմինին, մեր կազմութեան մէջ, րմեր արեան մէջ: Այդ զինուորները մեր արեան մէջ են եւ կը կոտուին սպիտակ գնդիկներ: Անոնք օր ու գիշեր կը կոտուին մեր կեանքի եւ առողջութեան համար: Եթէ անոնք չըլլային, մեր մարմինն ներս կը խուժէին ամէն տեսակ հիւանդութիւններ եւ մանրէներ: Այդ մանրէները այնքան փոքր են որ, ամէնէն զօրաւոր մանրադիտակով իսկ չեն տեսնուիր ներքին. պարզ աչքերով ընտ չենք տեսներ զանոնք: Անոնք որ շատ դժուար կը տեսնուին ու շատ մանր են՝ Վիրուս կը կոչուին: Անոնք թունաւոր են եւ կրնան մահաբեր հիւանդութիւններ յառաջ դնել:

Սպիտակ գնդիկները ահա, առանց վախնալու, անոնց դէմ կը կոտուին: Եւ, զարմանալի այն է որ սպիտակ գնդիկները անզոյն են. առանց զէնքի կը կոտուին: Քաջ են, անվախ կը յարձակին եւ կ'օղնջացնեն ամէնէն զօրաւոր մանրէներն ալ: Անոնք չեն սպաններ, այլ կը կլլեն այդ մանրէները:

Հիմա պիտի ըսէք թէ, բանի որ սպիտակ գնդիկներ կան արեան մէջ, ինչո՞ւ արիւնը կարմիր է: Պատճառը այն է, որ սպիտակ գրնդիկներէն զատ, կան կարմիր գնդիկներ ալ մեր արիւնին մէջ: Բայց կարմիր գնդիկները սպիտակ գնդիկներուն նման չեն կոտուիր եւ

շատ աւելի շատ են սպիտակներէն: Անոնք միլիոններու կը հասնին:

Մէկ կաթիլ արեան մէջ, հինգ միլիոն կարմիր գնդիկ կայ: Անոնք ամբողջ օրը կը վազվզեն:

— Ո՛ւր կը վազէք, հարցուցէք անոնց:

— Մենք մարմինին ամէնէն հեռաւոր մասերուն իսկ թթուածին կը տանինք, պիտի պատասխանեն անոնք ձեզի:

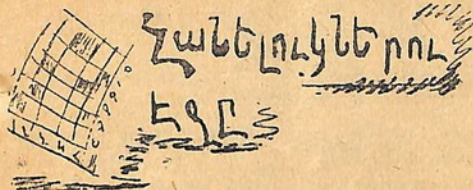
— Ի՞նչ բան է թթուածինը:

— Կազ է, պիտի պատասխանեն, կազ մը որ օդին մէջ կը գտնուի: Ո՛չ մէկ կենդանի եւ բոյս առանց թթուածինի կրնայ ապրիլ, շնչել: Հոն ուր թթուածին չկայ, հոն կեանք չկայ. ո՛չ ծառ, ո՛չ ծաղիկ, ո՛չ թիթեռ, ո՛չ մեղու: Դուք երբ թթուածին կը շնչէք, ան օդին հետ կը մտնէ ձեր թոքերուն մէջ. թոքերէն կ'առնենք այդ թթուածինը եւ հեռու կը տանինք: Մեր մարմնին ամէն կողմը կը տանինք: Այդ հեռու տեղերէն ալ պիտէտ եւ թունաւոր նիւթերը առնելով թոք կը բերենք: Երբ դուք կ'արտաշնչէք, այդ թունաւոր կազերը քիթէն դուրս կ'ելլեն:

Արեան մէջ բացի սպիտակ եւ կարմիր գրնդիկներէն, կան նաեւ մասնիկներ: Անոնք շատ նրբին մասնիկներ են, նեարդ կը կոչուին: Անոնք արիւնը կը մակարդեն, այսինքն արիւնը կը թանձրացնեն, երբ արիւնը օդին հետ շփման մէջ մտնէ: Եթէ արիւնին մէջ չըլլան այդ պոսիկ եւ նուրբ նեարդները, վիրաւորւելէ ետք, արիւնը չի թանձրանար, միշտ կը վազէ վերէն դուրս, եւ մենք ալ արիւննաբամ կ'ըլլանք, կը մեռնինք:

Կան մանուկներ, որոնց արիւնը կա՛մ չի մակարդուիր, կա՛մ գէշ կը մակարդուի: Այս հիւանդութիւնը հազուադէպ է եւ կը կոչուի Հեմոֆիլիա:

Արիւնը հարուստ է սննդաբար նիւթերով: Առանց այդ նիւթերուն, մարդկային մարմինը չապրիր: Արեան կարմիր եւ սպիտակ գնդիկները հաշտ ու խաղաղ կ'ապրին իրարու հետ եւ շատ կ'ատեն ծոյլերն ու անգործները:

Լուծում քիւ 160—161, Բիբլիկի Հանելուկի.— Իւր, Դիւր, Եիւր (հովիւի խրճիթ). Հիւր (Հիւղակ), ծիւր, Շիւր:

Լուծում, Լեւոն-Վարդուհեան Վարժարանէն՝ Պերն Լիսանեանի Քառահոսփնետով Թուախաղեւո՝ Ա.— Ինը բառակոսիներուն մէջ երեք շարքով պէտք է դնել 4, 3, 8—9, 5, 1 եւ 2, 7, 6 թիւերը, ունենալու համար հորիզոնական եւ վերէն վար 15 գումարները:

Բ.— Նոյն ինը բառակոսիներուն մէջ նոյն պէս պէտք է շարել 3, 2, 7—8, 4, 0 եւ 1, 6, 5 թիւերը, ունենալու համար նոյն ձևով գումարները 12:

Լուծում, Ֆերիզիլի Մերամբրեան Վարժարանէն, Ա. Տրեքերեանի եւ Յ. Քեօեքերեանի Միասնաբար Պատասխամ Թուախաղին.— Չորս շարքով կազմուած տասնըվեց բառակոսիներուն մէջ, չորսական պէտք է դնել 1, 14, 15, 4—12, 7, 6, 9—8, 11, 10, 5 եւ 13, 2, 3, 16 թիւերը ունենալու համար 34 գումարը թէ՛ վերէն վար, թէ՛ հորիզոնական եւ թէ՛ շեղակի կերպով:

Ա Ն Ո Ւ Ա Ն Ա Խ Ա Ղ

Մ Նահատակ
Խ Զուկերու թորը
Ի Մարմնին մեծ մասը
Թ Հաստ ծայր
Ա Կեանք տուող հեղուկը
Ր Խտլական օքերա մը
Ե Մականուկի վերջաւորութիւն
Ա Քաշ
Ն Երկու ցամաք երկու ծով

Վերի իմաստներով գտնել կարճ բառեր, որոնց առաջին գիրերով կազմուին մեր մեծ լիսէներէն մէկուն անունը՝ ՄԻՌՔԱՐԱՆԱՆ:

Կազմե՛՛ք՝ ՆՈՒՊԱՐ ԻՆՃԵՆԱՆ
(Միւրի. Տըլ կարգէն)

ՈՒՇԱՐՈՒԹԻՒԹԻՒՆ.— Այս բոլոր հանելուկները ճիշդ լուծողներուն անունները կը հրատարակուին Պատեղի յաջորդ թիւով: Անոնցմէ, վիճակով զանազան նուէրներ կը ստանան, հրատարակելով նաեւ նուէր ստացողներուն անունները:

ՀԱՆԵԼՈՒԿ ԹԻՒ 162-163

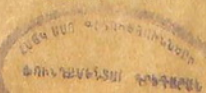
Երեք այլով՝ երեք վանկ
Բառ մըն եմ, սիրո՛ւն տղաք,
Որ ձենէ՛լատին համար
Կը գործածէ ձեր հայր, մայր:
Աղջի վանկս է դերանուն,
Դործածական ամէնուն,
Երբ ուղղուի երբորդ անծի
Կամ անոնց խօսքը անցնի:
Երկրորդ վանկով, կուտա՛մ միշտ,
Ուրախութեամբ ու անվիրտ.
Երրորդ վանկս աղբիւր է,
Մտնուդ կ'առնէ լեռներէ:
Վերջին երկու վանկերով
Կարճ պատմութիւն եմ համով,
Հոն, կենդանիք բովէ բով
Կը խօսին իրենց լեզուով:
Ամբողջ բառը երբ պոռայ
Ձեր ծնողքը անխալայ
Դիտցա՛՛ծ եղէք, ո՛վ տղաք
Պատի՛ճ պիտի ստանաք...:

ԲԻԼԲԻԼԻԿ

ԽԱՉԲԱՌ ՌՈՏՐԻԿ ԱԼԹԸՆԹՈՓԻ

	1	2	3	4	5	6	7	8
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								

Այն ծայր և վերէն վար.— 1— Լուծուելիք բան մը:
2— Եղբի հակառակը, Գրեյու շարք. 3— Նիւտ բարակ:
Զայնափիւռն էր լսեմք շատ անգամ. 4— Մարին ամենակարեւոր մասը. 5— Դերանուն մը (հակառակէն): Գիրի մը անունը (հակառակէն) 6— Եթէ կտեղը 1 մը գայ, կ'ըլլայ մեղի շատ օգտակար բայ մը. Կարեւոր բայի մը հրատարականը. 7— Գողաւորին հակիմաստը (մէկ զիր մը պակասով): 8— Երբ մէջտեղը Ո մը գայ կը գողտն (հակառակէն): Տուր բառին հակառակը:
Կազմե՛՛ք՝ ՌՈՏՐԻԿ ԱԼԹԸՆԹՈՓ (Բանկալթի լիսէի 7ըդ գաւ.)

Տ Ղ Ո Յ Է Չ

**

Առտուն կանուխ արեւը չկած
Մայրս, ես, պայուսակս առած
Զմրան ծիւնին ու բուրին
Դուռը կը զարնենք վարժարանին
Դպրոցս է Մխիթարեան
Մանկապարտէջ՝ իմ դասարան.
Կարդալ, հաշիւ լաւ սորված եմ
ՊԱՐՏԷՉ ԹԵՐԹԻՆ կը սպասեմ:
Անունս է Բաֆֆի
Տղայ մըն եմ շատ բարի
Մականունս է Մանկասարան
Ղրկեցէք խնդրեմ անպայման:
ԲԱՖԳԻ ՄԱՆԿԱՍԱՐ

Մխիթ. Մանկապարտէջին

ՄԵՐ “ՊԱՐՏԷՉ”-Ը

Մեր Պարտէջին, անուշ, քնքոյշ,
Ծաղիկներուն կարօտն ունինք.
Մեր Պարտէջին կշտացնող
Հացին, ջուրին կարօտն ունինք:

Կ'սպասենք իրեն, եւ ահա՛
Դպրոցը բացուելուն կուգայ,
Մեզի համար բարոյական
Դպրոց մըն է միշտ հայկական
ԿԻՒԼԱ ՔԷՕԹԱԶԵԱՆ
(Պարտէջի հաւատարիմ
ընթերցող)

Գունասա

ՍԻՐԵԼԻ “ՊԱՐՏԷՉ”

Դիտէ՛ք թէ ես ով եմ
Պզտիկ, չարածնի Թիթան եմ
Կարդալ զընդհանրովս եմ
Ամէն ինչ կը թղթատեմ:
Ընկերներէս ես տեսայ,
Պարտէջ Թերթը, հիացա՛յ
Խնդրեմ հատ մը զընկեցէք
Կամ բաժանորդ զին ըրէք:
ՌԻԹԱ ՔԷԶԷԺԻ
(Բանկայրի, Մխիթարեան
Մանկապարտէջին)

ՊԶՏԻԿ ԼԵՌՆԱ ԹՈՒՆԻԿԱ

Պզտիկ Լեռնան չի խօսիր դեռ
Կը վազվզէ դուրս, ներս, վար, վեր
Ինք շինած է շատ մը խաղեր,
Կ'արտասանէ շնչոտով տարբեր:

Ջուրին կ'ըսէ «ձուլի՛, ճուլի՛»
Երբ բերանը շատ պապակի.
Ձեռքն երբ անցնի, թուղթ պապակի
Կը կոտորի, կը բզբռնի:

Միշտ բաց, սուր է՛լիր ախորժակ
Կ'ուտէ մածուն մէկ սկահակ.
Շաբաթին ալ կ'ըսէ. «Դօգօ»
Առտու ըլլա՛յ թէ երեկոյ:

Յանցանքը իր մեծ է բէշ մը.
Երբ կ'արծակէ, ապշած, ճիւղ մը
Թրքելէ վերջ օթոց, բազմոց
Յատակովը մի՛շտ բաց կամ գոց:

Բ. ԹԵՒԵԱՆ

Ն Ա Մ Ա Կ Ա Տ Ո Ւ Փ

Իմա Կիւլպիկի, Պետրովճի իմնեցեան. — Զեր
առաջարկները կը հրատարակենք իրենց կարգին:
Մարտիոս Մարգարեան. — Եթէ ամէն աշա-
կերտ ձեզի պէս մէկ հատ Պարտէջ զնէ, կրնայ
Պարտէջին սպառումը հասնիլ մինչեւ 5000ի,

բայց ատիկա երա՞զ մըն է արդեօք:
Թագունի Էլլիեհի. — Պէտք է խնամով եւ
չինական սեն մեղանով գծէք որ նկատի ունե-
նանք ձեր բեկորախաղը:

Սելա Թորոսեան. — Զեր անուանախաղը կը
հրատարակենք իր կարգին:

Սիրակ Ամիրեան. — Զեր ոտանաւորը չենք
հրատարակել ձեզի եւ մեզի ծանօթ պատեա-
ռով: Շրջանակներով թուախաղը պէտք է գծէք
չինական մեղանով:

Արիի Պօզանեան. — Զեր ոտանաւորին՝ մեր
դիտողութեան ու քաջ աղթիւ մեր կատարած
խորհրդակցութիւններուն հետեւանով, կը փա-
փաքենք որ շարունակէք ձեր գրութիւնները
ղրկել մեզի:

ԻՆՉ ԱՆՈՒՆ ԴՆԵՄ ԶԱՒԱԿԻՍ

ԱՂԶԻԿ

ՄԱՆՉ

Սաթի
Արիանայ
Շանթեր
Միլ
Արծի
Լիանա
Վարդեր
Հերա
Թալին
Հայանայ
Սօսափ
Առուիկ
Մաթո
Օրօր
Պարիկ
Ուոհ

Արօր
Մործօր
Հրատ
Ամպրոպ
Հովիկ
Ցալակ
Խաժակ
Բիւրակ
Ջրվէժ
Ջուռ
Երկաթ
Առուր
Երագ
Ատրուշիկ
Ալեք
Այգ

ՊԵՇ
2040

ՀԱՅԵՐԷՆ ՇԱՐԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՄԵԾ ՄՐՑՈՒՄԻՆ ՇՈՒՐՁ

“ՊԱՐՏԵՋ”, Ի ԲԱՑԱԾ ՀԱՅԵՐԷՆ ՇԱՐԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՄՐՑՈՒՄԸ

ՏԵՂԻ ԿՈՒՆԵՆԱՅ ՆՈՅՏՄԲԵՐ ԱՄՍՈՒՆ ՎԵՐՋԻՆ ՇԱԲԱԹ ՕՐԸ

ԷՍԱԵԱՆ ՍԱՆՈՒՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄՐԱՋԸ

ՄԱՍՆԱԴՈՐ ՆԵՐԿԱՅԱՆԱԼԻ ՀԱԻԱՔՈՅԹՈՎ ՄԸ

Նոյն օրը մասնաւոր Ժ Ի Ի Ր Ի Մ Ը պիտի ընտրէ

«Պարտեճ»-ի մեջ յոյս տեսած շարադրութիւններէն Առաջին, երկրորդ մրցանակ շահողները

ու երրորդ մրցանակ երեք շահողները

Մրցանակները տրամադրուած են ինչպէս գրած ենք նախապէս, յատկացուելու համար

գրեական կամ դպրոցական պիտոյքներու:

Ա. մրցանակաւորը կրօսանայ 75 ոսկի

Բ. մրցանակաւորը կրօսանայ 50 ոսկի

Գ. մրցանակաւոր 3 անգամ ալ կ'ըրսանան 25 ոսկան ոսկի

“ BARDEZ ” - Şimdilik her ay intişar eden çocuk dergisi

Sahibi: Pakarat Tevan — Yazı işlerini fiilen idare eden: SETA TEVAN
basıldığı yer: Cağaloğlu, Cemal Nadir sokak Büyük Milas han 69, 41 -42
VAROL Matbaası İstanbul — Telefon: 22 82 61

“ ՊԱՐՏԵՋ ” Մանկապրիկն եմբարդներն են Տիկին Արմենուհի
Տիր. Էօգրե, Ասրիկն Ցարեան եւ Բագարաս Թեւեան:
Ամէն գործի համար դիմել ԲԱԳԱՐԱՏ ԹԵԻԵԱՆԻ խմբագրութեան հասցեով
ՀԵՌԱՋԱՅՆ՝ 47 41 44

Բաժանորդագրութիւն տարեկան 10 ոսկի: Պատւոյ բաժանորդագրութիւն
տարեկան 20 ոսկիէն սկսեալ: Posta Kutusu No. 3 Şişli

[1 ր]

ՇԵՈՒ

ՊՄ

2040

ԱՆՈՒԱԿ ՆԱՊԱՍՏԱԿԻՆ ԱՐԿԱԾՆԵՐԸ

ԿԷՄԻԿ անասան է ապա,
դանկ մէջ, որ մէջքովի կեանք
իւր ցանկուն ճամբար, որոնց
մշակին ցանկուն ե...

